

Naturskyddsföreningen
Stockholm

Stockholms Naturskyddsförening

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2025

Ordförande sammanfattar året

Detta år har varit händelserikt på en rad olika områden. Naturskyddsföreningen är ett namn många känner till och vi träffar ganska många icke medlemmar på våra publika evenemang som ibland blir medlemmar eller sätter fler i familjen på familjemedlemsskap.

Under 2024 pratade vi i styrelsen om att starta upp en möjlighet för andra föreningar i Stockholm att söka pengar från oss för att göra insatser för natur och miljö inom kommunen. I år har vi förverkligat denna idé genom att ta fram en pengapott som vi kallar "Naturnyttan". Under våren sjösatte vi Naturnyttan och kontaktade olika föreningar i Stockholm att de kunde söka pengar från Stockholmskretsen om de uppfyllde kriterierna vi ställde. I början av hösten fick vi en ansökan från en kolonilottsförening som vill satsa på biologisk mångfald och styrelsen beviljade ansökan. Vi har fått en bra kontakt med aktuell koloniförening och ser fram emot fortsatt samarbete under 2026!

Stadsplaneringsfrågorna har även i år bevakats noga och vi har svarat på många remisser, främst detaljplaner men även om infrastruktur. Vi har dock noterat en avkyllning av byggmarknaden och det produceras inte lika många nya detaljplaner nu, vilket gav oss ett värdefullt andrum. Under året har vi överklagat en hel del detaljplaner samt återkommit med kompletteringar i överklaganden som gjordes 2024. Några domstolsutslag har vi vunnit. En sammanställning av remisser och överklaganden hittas nedan i verksamhetsberättelsen.

Styrelsen har skickat in motioner till både länsstämman och riksstämman, vilket visar på att vi vill vara högst delaktiga i Naturskyddsföreningen utanför vårt kretsområde.

Under året har tre naturreservat varit ute på samråd, äntligen började processen ta fart ordentligt för naturreservat och biotopskydd! Därmed skyddas en ansevärd mängd skyddsvärd naturskog och andra biotoper i Stockholm. Majroskogen i Söderort samt Ålstensskogen-Storskogen och Kyrkhamn-Riddersvik i Västerort blir naturreservat.

Flera publika händelser har vi varit delaktiga i under året. I september ordnade vi en repris på naturreservatens dag, detta var vi i Rågsveds naturreservat. Det blev ett jättebra tillfälle att synas och nätverka med andra föreningar som vi samverkade med under denna dag. Det har även ordnats klädbytdagar och vi har tillsammans med vårt länsförbund stått på Skansen en helg.

Som vanligt har vi haft en mängd olika programpunkter med två utskickade programblad. Våra arbetsgrupper samt styrelsen har haft en rad olika innekvällar och utomhusaktiviteter med teman inom biologisk mångfald, klimat, vatten/hav, miljögifter, miljövänlig konsumtion, stadsplanering m.m. Detta år provade vi att ordna en resa till Öland i samverkan med Nationalparksresor, vilket blev succé. Vi får ofta fin respons på våra aktiviteter, det sporrar oss att fortsätta att göra mer.

Anders Tranberg

Allmänt om föreningen och styrelsearbetet

Stockholmskretsens styrelse bestod under år 2025 av följande ledamöter:

Anders Tranberg, ordförande

Erik Forsman, kassör

Ingrid Bergenudd, sekreterare

Anky Enskog Sforzini, ledamot

Ingrid Davstad, ledamot

Petra Zillén, ledamot

Marita Axelsson, ledamot

Helena Myrman, ledamot (avgick frivilligt ur styrelsen i juni)

Kristina Adolfsson, ledamot

Shirvan Nuray Sarika, ledamot

Maria Mattson, ledamot

Valberedare

Magnus Simonsson

Mikael Johansson

Revisorer

Emelie Lerge

Peter Nylander

Föreningsstämma och styrelsemöten

Årsstämma hölls den 27 mars 2025. 18 röstberättigade medlemmar deltog. Styrelsen har haft 8 protokollförda styrelsemöten. .

Konferens/internt föreningsarbete

Ordföranden samt Kristina Adolfsson och Nuran Sarikaya var ombud på Naturskyddsföreningens riksstämma i Gävle 13 – 15 juni 2025.

Kristina Adolfsson, Ingrid Bergenudd och Nuran Sarikaya var kretsombud vid länsstämman den 23 april 2025 och ytterligare en ur styrelsen deltog i stämman.

Nuran Sarikaya deltog som representant för styrelsen Nationalparkresors resa till Ölands Alvar och Blå jungfrun 6–9 juni 2025.

Den 8 oktober 2025 hade styrelsen en planeringsdag på Stora Skuggan.

En från styrelsen deltog på Naturskyddsföreningens engagemangshelg på rikskansliet i oktober.

Fyra från styrelsen deltog på länsförbundets kretskonferens i november.

Maria och Shirvan från styrelsen gick kursen Inkluderande ledarskap, som riksföreningen anordnar.

Medlemsantal

Stockholms Naturskyddsförening hade vid årsskiftet ca 29 800 medlemmar.

Motioner inskickade till läns- och riksstämma

Styrelsen skickade in två motioner till riksstämman: Kursverksamhet för naturguider bör återupptas i Naturskyddsföreningen samt Anmälningssystem till aktiviteter.

- Utfall: motionen om naturguider gick delvis i positiv riktning då det beslöts att uppdra åt riksstyrelsen att säkerställa att kretsar och länsförbund som avser att söka medel för utbildning av såväl nya som befintliga naturguider får råd och vägledning. Positiva signaler har därefter kommit från rikskansliet om att satsa på naturguidning.
- Utfall: Då riksföreningen ser över sitt IT-system så blev motionen om anmälningssystem ihopbakad som en av många åtgärderpunkter. Vi får följa upp hur det går med frågan.

Styrelsen skickade in en motion till länsstämman om att satsa på Gröna kilar och göra en kartläggning av statusen i alla 10 gröna kilarna.

- Utfall: motionen bifölls i sin helhet med tillägget att länsförbundet ville ordna en anställning som kan jobba med motionen och att länsförbundet avser pröva möjligheten att kretsar kan medfinansiera denna tjänst.

Aktiviteter och händelser under året

2 februari: *Samtal om våtmarker*, med författaren Anna Froster.

17 februari: *Planering med Handla miljövänligt-gruppen*.

18 februari: *Mitt kemikaliesmarta hem – städskåpet*. Studiecirkel med Kemikaliegruppen.

20 februari: *Naturhistoriska riksmuseet*. Guidad visning av utställningen Natur i Sverige.

4 mars: *Grön omställning i norr*. Föreläsning med sakkunnig från rikskansliet.

6 mars: *Mitt kemikaliesmarta hem – köket*. Studiecirkel med Kemikaliegruppen.

9 mars: *Östersjön – vårt närmaste hav*. Guidad visning av Baltic Sea Science Center på Skansen.

18 mars: *Mitt kemikaliesmarta hem – badrummet*. Studiecirkel med Kemikaliegruppen.

23 mars: *Vedbrasa i Majroskogen*. Naturguidning med Anders Tranberg.

27 mars: *Textilverkstad*, med Handla miljövänligt-gruppen.

27 mars: *Årsmöte*.

31 mars: *Från PR-strateg till trädgårdsmästare*. Föreläsning med Maja Alskog Bredberg.

1 april: *Mitt kemikaliesmarta hem – vardagsrummet*. Studiecirkel med Kemikaliegruppen.

7 april: *Naturens läkande kraft*. Föreläsning med författaren Helena Zenzé.

13 april: *Bagarmosseskogen*. Guidning med Anders Tranberg.

13 april: *Klädbyttardag*, med Handla miljövänligt-gruppen.

15 april: *Permakulturens grunder och filosofi*. Föreläsning.

22 april: *Mitt kemikaliesmarta hem – barn- och sovrummet*. Studiecirkel med Kemikaliegruppen.

26 april: *Vårfagning på Ekudden*, med Ängsgruppen.

26 april: *Workshop permakultur*.

4 maj: *Guidning Hanstaskogen-Järvafältet*, med Anders Tranberg.

6 maj: *Mitt kemikaliesmarta hem – garderoben*. Studiecirkel med Kemikaliegruppen.

7 maj: *Fågelguidning vid Kyrksjön*.

10 maj: *Utflykt till Tyresta nationalpark*.

12 maj: *Journalistikens roll i klimat- och naturkriser*. Panelsamtal med journalister och författare.

13 maj: *Våtmarksresa*. Heldagsutfärd till våtmarken Snäckviken.

13 maj: *Trädguidning i Humlegården*.

15 maj: *Plant- och fröbyte*, med Handla miljövänligt-gruppen.

15 maj: *Waldemarsuddes park och trädgård*. Guidning med chefsträdgårdsmästaren.

15 maj: *Bäverspaning vid Järlasjön*. Guidning med Ronny Fors.

17 maj: *Kulturhistorisk vargvandring*. Guidad vandring i Djurgårdsskogen.

21 maj: *Trädguidning i Humlegården*.

22 maj: *Textilverkstad*, med Handla miljövänligt-gruppen.

22 maj: *Quizpromenad på Biologiska mångfaldens dag*. Med arbetsgruppen Bagisbygden.

1 juni: *Sätraskogen*. Naturguidning med Anders Tranberg.

5 juni: *Naturnatten*. Naturguidning, grillning och bäverspaning i Judarskogens naturreservat.

11 juni: *Storstadens fladdermöss vid Årstaviken*. Fladdermusexpedition med Christian Sommer.

17 augusti: *Slätter på Ekudden*, med Ängsgruppen.

7 september: *Naturreservatens dag*, i Rågsveds naturreservat.

16 september: *Föreläsning om vetenskapsförnekelse*, med Mikael Karlsson.

17 september: *Planering med Handla miljövänligt-gruppen*.

21 september: *Cykelkarnevalen*. Evenemang arrangerat av Cykelfrämjandet.

25 september: *Waldemarsuddes park och trädgård*. Guidning med chefsträdgårdsmästaren.

1 oktober: *Hur få oss att minska konsumtionen?* Föreläsning med Handla miljövänligt-gruppen.

4 oktober: *Klädbyte och Lappa-laga*, med Handla miljövänligt-gruppen.

4 oktober: *Skogsbad, fördjupa kontakten med naturen*. Långsam och närvarande vandring.

7 oktober: *Trädrötternas hemliga liv med svamparna*. Föreläsning.

9 oktober: *Polartrakterna*. Guidad visning på Naturhistoriska riksmuseet.

12 oktober: *Nationalstadsparken 30 år, södra Djurgården*. Naturguidning med Anders Tranberg.

13 oktober: *Wild Coast Warriors*. Filmvisning.

25 oktober: *Ålstensskogen – nära skyddad*. Naturguidning med Anders Tranberg.

26 oktober: *Höststädning på Ekudden*, med Ängsgruppen.

5 november: *Prat och Mat med Handla miljövänligt-gruppen*.

6 november: *Maten från havet*. Föreläsnings- och diskussionskväll med Kemikaliegruppen.

9 november: *Nationalstadsparken 30 år – norra Djurgården*. Naturguidning med Anders Tranberg.

12 november: *Argumentation om klimatomställning*. Föreläsning.

13 november: *Natur i Sverige*. Guidad visning på Naturhistoriska riksmuseet.

19 november: *Grundvatten – det osynliga vattnet*. Föreläsning med Anders Nordström.

20 november: *Samtal och frågestund med Stockholms miljö- och klimatborgarråd*.

4 december: *Julstök, klappar och pyssel*. Julpyssel med Handla miljövänligt-gruppen.

Kommunikation

Media

Vi har under året utvecklat vår kontakt med Mitti för att kunna synas mer vid arrenagemang. Under naturreservatens dag så skrev de om vårt arrangemang och vi hade även beställt fysisk annonsplats i tidningen samt en digital annons. Tyvärr blev det fel i deras bokningssystem så vi fick ingen fysisk annonsplats i tidningen. Den digitala annonsen syntes en vecka. Som en följd av missödet med vår fysiska annons vill Mitti kompensera oss framöver ekonomiskt. Även DN har visat intresse under året för att ge oss bra rabatt för synlighet hos dem inför arrangemang.

Vi har även fått publicitet i Mitti för att vi varit delaktiga i att upphäva detaljplaner (Mitti februari 2025).

Invasiva arter är omtalat och vi syntes i samband med en artikel om det i Mitt (Mitt augusti 2025).

Hemsida

Stockholms Naturskyddsförening informerar om nästkommande aktiviteter, sprider kunskap om natur och miljö och berättar om vad kretsen tycker i olika miljöärenden. Hemsidan är navet i vår kommunikation och det är till hemsidan våra andra plattformar ska leda. Detta eftersom hemsidan är den enda kanalen som vi till fullo kan styra över och där vi kan lägga upp fördjupande material.

<https://stockholm.naturskyddsforeningen.se>

Under året har riksföreningen annonserat att det ska komma en ny hemsida för kretsar att använda. Styrelsen har bevakat detta och har haft kontakt med rikskansliet.

Nyhetsbrevet

Under året har vi använt oss av våra medlemsregister för medlemsutskick och det har fungerat mycket bra. Vi har i dagsläget e-postadresser till drygt hälften av medlemmarna. Det verkar som att många uppmärksammar våra aktiviteter betydligt mer när vi påminner via mejl.

Facebook

Stockholms Naturskyddsförening hade ca 2 500 följare i mars 2025. Tanken är att Facebooksidan skall fungera som en ytterligare länk mellan föreningen och medlemmarna samt även för nyrekrytering. Sidan kan även sprida vårt namn och vårt arbete till de som inte självmant söker upp oss, genom att folk kan se om deras vänner går med i vår sida eller på annat sätt interagerar med vår sida. På Facebooksidan läggs aktiviteter, foton och annan information upp. Det handlar ofta om våra egna aktiviteter, men det finns även inlägg om tips och länkar till tidningar som skriver om vårt arbete eller där vi är omnämnda.

<https://www.facebook.com/naturskyddsforeningen.stockholm>

Instagram

På Instagram heter kretsen naturskyddsforeningenstockholm och hade 1186 följare i februari 2026. <https://www.instagram.com/naturskyddsforeningenstockholm/>

Linkedin

Föreningen har numera även ett konto på Linkedin. Linkedin är en professionell social kanal där man kan dela kunskaper, erfarenheter och relevant information. För enkelhetens skull läggs varje inlägg ut på både Linkedin och Facebook. I dagsläget har vi 37 följare.

<https://www.linkedin.com/company/stockholms-naturskyddsf%C3%B6rening/?viewAsMember=true>

YouTube

Föreningen har en egen kanal för egna videoinspelningar:

<https://www.youtube.com/channel/UCLlgMGrxXNF6TFMr-er-37g>

Programbladet

Två programblad med information om programpunkter och aktuella händelser har getts ut och distribuerats till våra medlemmar genom inbladning i medlemstidningen Sveriges Natur. Alla aktiviteter har även funnits på kretsens hemsida och programbladen fanns också i digital form på hemsidan. Länsförbundets Månadsblad marknadsförde våra aktiviteter ibland.

Vi hade 60 aktiviteter inlagda under året. Några var typen återkommande aktiviteter som Naturnatten och skötsel av ängen vid Ekudden.

Stockholms Natur

PROGRAMBLADET SEPTEMBER 2025 – JANUARI 2026
STOCKHOLMS NATURSKYDDSFÖRENING • ÅRGÅNG 38

Stockholms Natur

PROGRAMBLADET FEBRUARI – AUGUSTI 2025
STOCKHOLMS NATURSKYDDSFÖRENING • ÅRGÅNG 38

Natursnoksaktiviteter 2025

Natursnokarna vänder sig till barn 4–12 år. Inom kommunen finns för tillfället aktiva natursnoksgrupper i Hammarby, Hägersten och Östermalm.

Deltaganden och samverkan under året

Möte med Stadsekolog och matstrateg

Under våren träffade två från styrelsen, Anders Tranberg och Petra Zillén, samt Ylva Rainhard och Lena Ohlsson Stockholms ny tillsatta stadsekolog Christina Wikberger samt matstrateg Johanna Sandahl (tillika f.d. ordförande i Naturskyddsföreningen). Under mötet berättade Lena om hennes granskning av stadens träd och vi fick chans att höra vad stadsekolog och matstrateg gör på kommunen.

Medverkan i arbetsgrupp nationell policy för stadsplanering

Riksstämman 2023 gav rikskansliet i uppdrag att arbeta med hållbar stadsutveckling och att samla personer ur kretsar som kunde bidra med kunskap. Från oss har Anders Tranberg fortsatt att delta i digitala träffar under året som syftat att skapa en nationell policy för stadsplanering.

Delta på trädgårdsdagar på Skansen

Även i år har Naturskyddsföreningens länsförbund har utvecklat ett samarbete med Skansen på temat biologisk mångfald. I år ordnade Skansen en helg med temat Trädgårdsdagar där Naturskyddsföreningen fick komma och berätta om biologisk mångfald. Anders Tranberg deltog en dag och hjälpte besökare att ta Naturfalken m.m.

Deltagande i rundabordssamtal om klimatarbetet i Stockholm

Anders Tranberg representerade kretsen i Stadshuset och gjorde en kort presentation vad som vi tyckte var viktigt i stadens klimatarbete. Många föreningar deltog samt även personer från klimatavdelningen på Naturskyddsföreningens rikskansli.

Uppföljning trädrapport med miljöborgarrådet

För att uppdatera oss om läget i stadens arbete med träd träffade två från styrelsen och Lena Ohlsson miljöborgarrådet Åsa Lindhagen.

Workshop Stockholms Kraftsamling för klimat och hälsa

Vi deltog som förening med två från styrelsen på en workshop i mars. Workshopen hade fyra teman: Stadsodling, energieffektivisering cirkularitet, hållbar mobilitet och hållbar mat. Genom EU-projektet Scale Stockholm vill Stockholms stad förstärka samverkan med invånare, föreningar och lokala företag för att stärka klimatomställningen och folkhälsan.

Klädbytardagar blev lyckade

Under våren hösten ordnade Handla miljövänligt-gruppen en två Klädbytardagar den 13 april och 4 oktober. Det arrangerades Klädbyte i Rågsveds folkets hus där Handla miljövänligt-gruppen hade ett samarbete med Stockholms läns hemslöjdsförening och Naturkompaniet. Det var också en "Lappa-laga" workshop med experter från Stockholms läns hemslöjdsförening och Naturkompaniet som hjälpte dig med tips och trix med kläder man ville laga.

Biologiska mångfaldens dag

Vår arbetsgrupp Biologisk mångfaldsgruppen firade vi den biologiska mångfaldens dag i Akalla i maj tillsammans med likasinnade organisationer. Där pratade vi biologisk mångfald, delade ut ekologiska fröer, Naturfalkarna etc. Biologiska mångfaldens dag är inrättad av FN och återkommer varje år.

Insatser på olika miljöteman

Nyhet för i år - Naturnyttan

Föreningen tog under året fram en möjlighet för föreningar i Stockholm att söka 50 000 kr för insatser för biologisk mångfald från Stockholms Naturskyddsförening. Genom ett arv har Stockholms Naturskyddsförening fått möjlighet att dela ut ett årligt bidrag på 50 000 kronor till ett extra ambitiöst och nyttigt miljöprojekt i Stockholm. För att kvalificera sig till Naturnyttan ska miljöprojektet gagna natur och miljö i Stockholm. Det kan handla både om konkreta naturvårdsinsatser eller att sprida kunskap och intresse för naturen. Endast ideella organisationer med verksamhet i Stockholm kan söka.

Under våren vände vi oss till en rad olika föreningar i Stockholm för att marknadsföra möjligheten att söka bidrag. Det dröjde till efter sommaren innan vi fick in ansökningar. Styrelsen beslöt den 9 september 2025 att bevilja Årstafältets koloniområde 50 000 kr för ett miljöprojekt som syftar till att bekämpa invasiva arter och sprida kunskap om biologisk mångfald inom koloniområdet.

Projektets syfte är att

- Minska förekomsten av invasiva arter i området.
- Återge plats åt pollinatörer och biologisk mångfald.
- Ge våra medlemmar och besökare praktiska verktyg för att bekämpa och hantera hoten på ett hållbart sätt.

Naturresevatens dag

Återigen ordnade vi dagen i september, söndagen 7 september. Denna gång var vi i Rågsveds naturresevat, vid en nyanlagd aktivitetsplats vid dammarna i Kräppladalen. Ingrid

Davstad var projektledare. Maria Axelsson stötte i de ekonomiska delarna. Med i projektgruppen var Ingrid Davstad och Sisko Lappalainen Stadsplaneringsgruppen.

Vi bedömer att minst 100 personer deltog under dagen, möjligen fler då vandringarna under dagen drog mycket folk.

Stockholms vandrareförening, STF Stockholm och Bandhagens scoutkår att de kunde delta under dagen. Rågsveds Hagsätras samhällsförening bidrog på ett möte 8 april med historisk och aktuell information om området. Ett tio-tal volontärer anmälde sig och deltog i aktiviteterna. Dessutom var volontärer från arbetsgrupperna och styrelsen med och deltog i aktiviteterna.

För att genomföra arrangemanget hade vi sökt polistillstånd och beställt ett evenemangstält.

Vi satte upp ett tält vid dammen i reservatet som också blev mötesplatsen för aktiviteterna i reservatet.

Aktiviteter under dagen:

- Stockholms vandrareförening och STF Stockholm deltog med vandringar under dagen och Bandhagens scoutkår med aktiviteter i reservatet.
- Projektgruppen hade beställt "Naturfalken" från Riksföreningen och besökande vid tältet erbjöds att delta i dess aktiviteter. Det var ett 50-tal personer som genomförde "Naturfalken", både barn och vuxna.
- Projektgruppen hade också med hjälp av material från Riksföreningen organiserat en tipspromenad.
- Föreningens arbetsgrupp för biologisk mångfald var representerad och var tillgänglig för att informera om biologisk mångfald.
- Vi ordnade två kortare guidningar då Anders Tranberg tog med personer för att visa upp naturreservatet och fågeltornet vid Fagersjövik.
- Parkingenjören Anneli Björsell vid Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning bidrog med information om reservatet
- Inbjuden "fåraherde" från naturreservatet gjorde två vandringar med fåren under dagen
- Bandhagens scoutkår hade bowling på ängen i reservatet.

Vi hade beställt tält och bord för att kunna ha material på samt ordna Naturfalken. Vi marknadsförde oss på plats med Naturskyddsföreningens beachflagga. Anna Märkevärn hjälpte till med marknadsföring och skapade bilder med text att publicera i sociala medier. Dessa publicerades på bl.a. föreningens hemsida, Instagram och vårt Facebook konto. Utskrivna exemplar sattes upp på anslagstavlor lokalt. Vi marknadsförde oss även genom digitala annonser i Mitti.

Genomförandet av Naturreservatens dag var lyckat. Det var ett strålande väder. Många lokalbor kom och pratade och visade att de hade ett stort intresse för "sitt naturreservat" och dess betydelse för "kropp och själ". Det var emellertid färre föreningar som deltog än år 2024. Det verkar också som att det är i första hand lokalbor som är motiverade att komma till evenemanget.

Kungliga Nationalstadsparken firade 30 år

Vi deltog i seminarium "Träd i bebyggda miljöer – värden, utmaningar och lösningar" som anordnades på Naturhistoriska riksmuseet i oktober. Danderyds Naturskyddsförening, Förbundet För Ekoparken och Stockholms Naturskyddsförening arrangerade ett kvällseminarium om trädens betydelse. Ett antal föredragshållare deltog från forskning, kommuner och aktörer i Nationalstadsparken.

Under hösten ordnade Anders Tranberg två naturguidningar på Södra Djurgården och Norra Djurgården. Detta för att uppmärksamma att Nationalstadsparken fyllde 30 år under året. Guidningarna marknadsfördes av Förbundet För Ekoparken och på Royal Djurgårdens webbsida. Både gångerna kom det omkring 25-30 personer.

Gröna kilar

Styrelsen skickade in en motion om en satsning på Gröna kilar till länsstämman under året. Som en följd av länsförbundets svar på vår motion om Gröna kilar, att länsförbundet söker finansiering för en anställning för att jobba med genomförande av motionen, så har styrelsen under hösten diskuterat frågan. Vårt beslut blev att vi kommer gå in med en större summa för att finansiera delar av en anställning på Länsförbundet som ska jobba med Gröna kilar.

Under slutet av året blev det klart att Länsförbundet anställer en person på 50 % för att jobba med Gröna kilar. Ronny Fors är den som ska jobba med Gröna kilar.

Klimat

Vi tar oss an klimatfrågan indirekt genom en rad miljöfrågor som berör klimat. Vi har kontakt med länsförbundets Klimatgrupp. Under året har vi stött en planerad föreläsningskväll med ett ekonomiskt bidrag till Klimatgruppen.

Vi har drivit fortsatt frågan att stadsträden måste ges ett ökat värde och att träd ska ersättas om de fällt. Ökad grönska i urbana miljöer ger motståndskraft mot extremhetta och fångar upp koldioxid

Vi driver frågor om att skydda mer naturmark som innebär ett stort upptag av koldioxid. Vi driver att byggnader inte ska rivas.

Vi deltar i möten med kommunen där klimatfrågan lyfts. Under året har vi deltagit i rundabordssamtal i Stadshuset.

Stadsplanering

Kretsen yttrar sig över förslag till detaljplaner och andra projekt i Stockholm och överklagar även antagande av detaljplaner där det finns anledning med tanke på kretsens verksamhetsområde.

Yttrande över detaljplaner

_ Detaljplan för Bäverstocken 1 m.fl., södra Rågsved vid Bjursätragatan i stadsdelen Rågsved i Stockholm, Dp 2020- 12583

- Detaljplan för del av fastigheten Västberga 1:1 vid kvarteret Rosenstenen och Snabelskon vid Folkparksvägen i Stockholm, Dp 2017-13952
- Detaljplan för Drevern 1 m.fl. i stadsdelen Sköndal Dp 2020-00580
- Detaljplan för del av fastigheten Fackverket 1 och del av fastigheten Örby 4:1, i stadsdelen Högdalen i Stockholm, dp 2020–14338
- Detaljplan för fastigheterna Kvadern 1 och 2 m.fl. i stadsdelen Hässelby strand, Dp 2024-03597
- Detaljplan för Landsknekten 4, 22 och 23, Älvsjö, diarienummer 2018-13333
- Detaljplan för del av fastigheten Örby 4:1, område vid fastigheten
- Rustiken 2 i stadsdelen Bandhagen Dp 2021-05743
- Detaljplan för Yxan 4 m.fl., Norra Högalid, diarienummer 2016-14530
- Detaljplan för del av fastigheten Årsta 1:1 m fl. vid Sköntorpsvägen i stadsdelen Årsta, Dp 2021-03219
- Detaljplan för fastigheten Årstaberg 1 m.fl. i stadsdelen Liljeholmen, Dp 2016-09371
- Detaljplan för Örnbergs industriområde, kv Pincetten m.fl. i stadsdelen Hägersten, Dp 2019-0596
- Yttrande över samrådsförslag Majroskogens naturreservat
- Yttrande över samrådsförslag Ålstensskogen-Storskogen naturreservat
- Yttrande över ny markförlagd 220 kV ledning mellan station Högdalen och skarvpunkt i Örby
- Yttrande över detaljplan för del av fasgheten Alvik 1:1 m.fl. vid Tranebergsvägen i stadsdelarna Alvik och Traneberg

Juridik

Även detta år har kretsen använt sin möjlighet att delta i domstolsprocesser.

Överklagade detaljplaner

Kretsen har funnit att flera detaljplaner har brister avseende utredningar av betydande miljöpåverkan, dagvatten, miljöförorenad mark m.m. Även felbedömningar kring val planutförande har identifierats (standardförfarande görs istället för utökat förfarande) och brister i planprocessen som är betydelsefullt ur demokratisk synpunkt och ur rättssäkerhetssynpunkt.

Miljökonsekvensbeskrivningar görs dessutom alltför sällan då kommunen inte bedömer att planer kan antas ha betydande miljöpåverkan. Vi har fått gehör i domstol på en del vi överklagat.

- Detaljplan för fastigheten Odde 1 m.fl. i Stockholms kommun dp 2015-09817. Upphävd i Mark- och miljödomstolen 2025-03-14, mål nr P 2711-24. Kommunen avser fortsätta planarbetet.

- Detaljplan för del av fastigheten Rumsfilen 4 i stadsdelen Hässelby strand, Dp 2020-13680. Ärendet pågår i Mark- och miljödomstolen

- Detaljplan för Jutesprånget 7, 8 och 9, Älvsjö, Dnr 2016-14627-54. Upphävd av Mark- och miljödomstolen 2024-12-13 och överklagad till Mark- och miljööverdomstolen. Ärendet pågår.

- Detaljplan för fastigheterna Kavelbron 2 m.fl. i stadsdelen Älvsjö i Stockholm, Dp 2020-08671. Upphävd i Mark- och miljödomstolen 2024-12-16. Antagen på nytt och överklagad av Naturskyddsföreningen igen. Ärendet pågår.

- Detaljplan för Ångtvätten 16 m.fl. samt ändring av detaljplan för del av fastigheten Ångtvätten 12 i stadsdelen Stora Essingen, Dp 2020-11437. Ärendet pågår.

- Detaljplan för fastigheterna Landsknekten 4, 22 och 23 i stadsdelen Älvsjö, dp 2018-13333. Ärendet pågår.

- Detaljplan för del av fastigheten Gubbängen 1:1, vid Bordsvägen-Herrhagsvägen, i stadsdelarna Gubbängen och Tallkrogen, dp 2020-04764

Uppföljning av domstolsprocess Lövsta värmeverk

Mark- och miljööverdomstolen nekade Stockholm Exergi miljötillstånd för Lövsta värmeverk under sommaren, vilket var samma beslut som Mark- och miljödomstolen gav besked om tidigare. Stockholm Exergi fick överklaga till Högsta domstolen. Under året hade inget besked kommit från Högsta domstolen. Vi har bevakat ärendet under året.

Pågående arbete för naturskydd

Under året har det skett stora framsteg för tre utlovade naturreservat och biotopskydd i kommunen. *Majroskogen*, *Ålstensskogen-Storskogen* och *Kyrkhamn-Riddersvik* ska bli naturreservat och det har varit samråd för alla tre. Även fem biotopskydd har förberetts för inrättande under året och dessa är: Olovslundsdammen med omgivande skog; område vid Skönstaviks allé och Drevvikens strand i Sköndal; delar av Rimiparken och Gubbkärrsskogen i Nockebyhov; område nordväst om Västerholmsskolan i Vårberg och bergsbranter och skogshöjder norr om Vintervikens dalgång.

Majroskogen och Ålstensskogen-Storskogen har tagits fram som helt nya förslag medan ett förslag om naturreservat i Kyrkhamn tidigare varit uppe för samråd 2014, men då utan Riddersvik. Anders Tranberg har medverkat på samråd för Majroskogen och Ålstensskogen-Storskogen samt skrivit yttrande över reservatsförslagen. Kyrkhamn har vi tidigare yttrat oss över och då påtalade vi just att Riddersvik borde komma med, vilket det gör nu.

Majroskogens naturreservatsförslag innebär att större delen av skogen ingår i reservatet, förutom vissa ytor längst i norr och i skogen sydöstra del. Vi påtalade att även dessa utelämnade ytor borde ingå i naturreservatet. Vi påtalade även att de blomrika ängen nedanför Majroskogen utmed Herrhagsvägen borde ingå i naturreservatet.

Ålstensskogen-Storskogens naturreservatsförslag innebär att all skog skyddas förutom en del vid Älviksvägen som uteblir. Vi påtalade att även denna utelämnade yta borde ingå i naturreservatet. Vi påtalade också att ön utanför Ålstensskogen, Rotholmen, med tillhörande grunda bottnar borde ingå i naturreservatet. Det finns ett stort värde i att skydda Rotholmen, som idag ägs av kommunen och är obebyggd, och det marina livet under ytan.

Kyrkhamn-Riddersviks naturreservatsförslag innebär att det mesta av naturmiljöerna kring Kyrkhamn, Lövsta och Riddervik ingår i naturreservatet. Golfbanan vid Lövsta ingår inte.

Infrastruktur

Utbyggd tunnelbana

Vi har bevakat fortsättningen med Gul linje mellan Älvsjö-Fridhemsplan. Förarbeten till tunnelbanan ses vid Älvsjö. Under året har det framkommit att byggstart sker 2026. En effekt av utbyggd tunnelbana vid Älvsjö är att kommunen vill bygga bostäder på ytan som idag är Älvsjömässan, trots lerbotten.

Bromma flygplats

Naturskyddsföreningen på riksnivå följer utvecklingen med Bromma flygplats och har kontakt med kretsen i de fall det händer något intressant. Under året meddelade regeringen att Bromma flygplats ska vara kvar. Samtidigt påtalade finansborgarrådet i Stadshuset återigen att Bromma borde läggas ner.

Biologisk mångfald

Naturvård

Under året har kretsens äng vid Ekudden skötts om. Även i år var det många som hjälpte till vid slåttarn, runt 20-25 personer.

Anders Tranberg deltog i arrangemanget i Årsta där det finns en äng som börjat slå vid Årstaliden. Lokalboende driver en kampanj "Årsta surrar" som syftar till att öka artrikedomen på ytor som annars är artfattiga.

Insatser

Publik evenemang om biologiska mångfald har skett på Biologisk mångfaldens dag i Alvik och på Skansen. Biologiska mångaldsgruppen har varit aktiv under året på olika platser. Läs mer om Biologiska mångaldsgruppen längre ner.

Under året har styrelsen fortsatt haft kontakt med många personer som hört av sig om miljöärenden där biologisk mångfald många gånger berörs direkt eller indirekt. Bra exempel på bevakande nätverk är Älvsjö Miljöråd som samlar föreningar kring Älvsjö. Anders Tranberg deltar på möten i Älvsjö Miljöråd och håller kontakt med rådet regelbundet. Många andra nätverk och miljöföreningar finns i Stockholm, ofta som en konsekvens av exploateringshot.

Hot mot biologisk mångfald

Vi upplever fortsatt tryck på naturmark i många stadsdelar. Gubbängen, Högdalen, Hässelby strand, Årsta, Mälarhöjden, Alvik, Farsta, Örby m.m. Några naturområden som vi följer lite extra och där vi haft uppsikt under året:

- Anders Tranberg har genomfört guidning i Bagarmossenskogen för att sätta fokus på problematik där med en kommande byggväg inför exploatering samt bristande parkskötsel
- Hammarbyskogen är fortsatt under exploateringshot i norra delen av skogen p.g.a. av en detaljplan. Dessutom pågår kommunens arbete i skogen med ny arbetstunnel som ansluter till den nya avloppstunneln till Henriksdal. Föreningen Rädda Hammarbyskogen skickade in en uppdaterad skrivelse med ansökan om naturreservatsbildning, vilket vi uppmuntrade naturligtvis.
- I juni kom det glädjande beskedet att planerna på genomföra en omfattande exploatering i Skärgårdsskogen pausas. En viktig delseger då vi är mycket måna om att freda detta värdefulla naturområde.
- Byggplanerna i Herrängsskogen utmed Vantörsvägen drogs tillbaka under året, nu finns bara byggplaner kvar på den yta som utgörs av en trädgårdskompost, vilket är den yta vi inte har några synpunkter på. Fortsatta kontakter med politiker i Stadshuset har ägt rum i denna fråga.
- Anders Tranberg har besökt Fagersjöskogen under året för fortsatt bevakning av skogen och inrapportering av arter. Liberalerna skrev en motion under året att göra Fagersjöskogen till naturreservat, vilket var mycket positivt. Det pågår en utredning om att göra Fagersjöskogen till naturreservat sedan början av mandatperioden men det finns inget direkt offentligt material som går att läsa för att få reda på vad utredningen hittills har visat.
- Byggplaner finns i en del av Rågsveds friområde som inte ingår i naturreservatet och vi svarade på ett yttrande under hösten om dessa byggplaner.
- Byggplaner i Solbergaskogen har återkommit efter att mark- och miljööverdomstolen tidigare underkändes en detaljplan med bostäder i skogen vid Folkparksvägen. Vi har yttrat oss igen och bevakar frågan.

Arbetsgrupper

Biologisk mångfald-gruppen

Vi har haft månatliga möten och strävat efter att konsolidera en fast kärna i gruppen för att utgå ifrån på våra fysiska möten; inte perfekt uppnått. Vi vill ha flera på plats i rummet mera exakt uttryckt

Våra aktiviteter har varit att hjälpa till på Skansen med att upprusta deras Naturstig, april månad. I maj firade vi den biologiska mångfaldens dag i Akalla tillsammans med likasinnade organisationer. Där pratade vi biologisk mångfald, delade ut ekologiska fröer, Naturfalkarna etc.

I september firade vi Naturreservatens dag i Rågsved. Därefter tog Skansens Trädgårdsdagar vi och vi var där och pratade med folk, inte minst barn, om förunderliga sammanhang i naturen.

Under året har hafts kontakter med både Naturhistoriska riksmuseet och Kulturhuset om eventuella samarbeten. Inga konkreta resultat ännu.

Vi har haft tentakler ute för att bidra med inventering. Deltagit i dylik i fält med Skogsgruppen för inlärnin.

Vid något tillfälle har möte ägt rum på intressant plats; Vinterviken exempelvis.

Intressant och aktuell litteratur förmedlas av författare som om Anne Sverdrup Thygeson , Alexandre Antonelli, Dave Goulson, Stefan Edman, Tomas Tranströmer.

Handla miljövänligt-gruppen

Gruppen har haft 5 planeringsmöten under året (17/2,10/3, 16/9, 5/11(med soppa) och 11/12).

Samarbete med Kulturhusets Textilverkstad och lappa- och laga-gruppen från Stockholms läns hemslöjdsföreningen vid 4 tillfällen på våren (30/1, 27/3, 24/4 och 22/5).

Under Green action week på hösten hölls en föreläsning med forskare från Örebro universitet utifrån rapporten "Omsorg och strävan mot en ny konsumtionsidentitet i processen att minska konsumtionen"

Klädbytdagar 13 april och 4 oktober med "Lappa-Laga" aktivitet.

Plantbyte 15 maj vid Södergårdens lokal i Björns Trädgård.

Inför Black Friday skrevs insändare till lokala tidningar. Under Black Friday hölls informationsaktion i Ringens köpcentrum.

Jul-stök, klappar och pyssel 4/12.

Kemikaliegruppen

Under våren 2025 genomförde Kemikaliegruppen studiecirkeln "Mitt kemikaliesmarta hem", en cirkel som Sveriges konsumenter tagit fram.

Materialet har tagits fram som en del av LIFE ChemBee-projektet, som finansieras av EU:s LIFE-program

Cirkeln består av 6 träffar och vi hade 20-25 deltagare per träff.

Deltagarna går igenom hemmet, ett rum per träff, och får konkreta tips på hur de kan minska sin exponering för farliga kemikalier i hemmet.

Vi upplevde formatet som positivt då det inbjuder till dialog och det växlades många tips och tankar under träffarna.

Vi genomförde två planeringsmöten under höstterminen, under våren skedde avstämning i samband med träffarna med cirkeln.

Vi höll i två föreläsningar under hösten: "Maten från havet" med inbjudna föreläsare och "Maten från jorden" som Elin Engdahl höll.

Bagisbygden

AKTIVITETER

LAPPA OCH LAGA

Återkommande klädvård/lagningsarrangemang på Bergholmstorpet med ca 20 tillfällen under året.

QUIZPROMENAD PÅ BIOLOGISKA MÅNGFALDENS DAG 22 MAJ

En promenad genom Bagisbygden. Vi fick möta några olika personer som gav oss Cfrågor att svara på för att tillsammans lära oss mer om biologisk mångfald och hur vi kan bidra till att stärka den. Bland annat deltog Bagisodlarna. 11 personer deltog.

KLÄDBYTARTRÄFF FÖR UNGA MED ALTERNATIV STIL 17 AUGUSTI

Tre klimat-engagerade föräldrar ordnade en klädbytarträff för ungdomar i Bagis, tillsammans barnen som går i mellan- och högstadiet.

Klädbytarträffar blir oftast roligast om deltagarna delar preferenser för stil. Barnen gillar kläder och accessoarer i så kallad "alternativ stil", så det var temat för träffen där cirka 15 barn deltog.

ANDRA INITIATIV

MEDBORGARFÖRSLAG: UTVECKLA FÅGELMATSTATION BROTORPSSTUGAN

Vi skrev fram ett medborgarförslag till stadsdelsnämnden för att skapa en mer ordnad och av staden finansierad fågelmatstation vid Brotorpsstugan. Medborgarförslaget kommer inte från Naturskyddsföreningen utan från enskilda medborgare och gjordes i samverkan med Skogsluffarna.

Genom samordning i facebookgruppen lämnade in ett medborgarförslag med 19 namnunderskrifter. Stadsdelen godkände förslaget och nu finns en fågelmatstation med brukaravtal med privatpersoner vid Brotorpsstugan.

FACEBOOKGRUPPEN

Flera lokala processer diskuterades i facebookgruppen. Där förekom även många tips om aktiviteter som andra arrangerade i närområdet liksom tips om Stockholms Naturskyddsförenings olika medlemsgrupper mm. Facebookgruppen har 491 medlemmar varav 262 aktiva.

OM BAGISBYGDEN

Bagisbygden är en lokal medlemsgrupp i Stockholms Naturskyddsförening. Bagisbygden genomför lokala aktiviteter för klimat och miljö. Vi vill sprida kunskap, bygga engagemang för vår närmiljö och för alla oss som lever här i Bagarmossenbygden. Gruppen startade i februari 2022.

Initiativtagare är Louise Andersson och Elin Segerstedt. Det finns en aktivitetsgrupp för de som vill vara med och arrangera saker. Gruppens verksamhet bygger på förslag och genomförande av enskilda eller mindre grupper av medlemmar.

Stadsplaneringsgruppen

Under året har gruppen haft möten på rikskansliet, ibland har hybridmöten skett. På grund av sviktande deltagarantal har gruppen upphört tills vidare efter beslut i styrelsen.

Gruppen har under året diskuterat olika byggplaner i en rad olika stadsdelar. Problematiken med att kommunen bygger i naturmark fortsätter. Byggtakten har dock saktat ner under året så det har periodvis varit ganska långt med nya samråd och utställningar. En sammanställning av yttranden och överklaganden finns beskriven under rubriken stadsplanering,

Allmän analys av läget delgavs i gruppen: 27000 lägenheter i färdiga detaljplaner. Översiktsplanen präglas av "allt är möjligt". Planering är ingen planering utan ad-hoc-planering, marknad för spekulanter. · På exploateringsnämndens möte 24 april konstateras att situationen för nya bostäder är "En överplanering i förhållande till efterfrågan" Det innebär att kontoret måste prioritera de troligen större projekt som uppenbart är lönsamma.

Ulrika Egerö håller ett föredrag om hur Stockholms grönstruktur är dokumenterad. Staden har en helt annan syn på byggande och förtätningar än vad som diskuteras i vår grupp. Ulrika Egerö menade att politikerna har ett kraftigt mandat att bygga lägenheter av sina väljare. "Bara bygg." För att inte förstöra för mycket grönmark väljer staden att göra så små tomter som möjligt och gärna bygga väldigt höga hus som står tätt. Då sparas grönyta menar de. När det kommer in synpunkter för en ny detaljplan värderas de olika. De som kommer från egna kommunala eller regionala instanser värderas högt. Grannar som tycker att man skall bygga någon annanstans eller Naturskyddsföreningen som vill bevara grön yta värderas lågt eller negligeras helt.

Trädgruppen har träffat stadens nya stadsekolog och haft ett intressant möte. Trädgruppen har i sin rapport redovisat stora brister i stadens hantering av träd. Dokumentationen av träden är inte fullständig; de har hyfsat koll på träd som finns i parker men knappt någon kunskap alls om träd som finns på ej bebyggd yta som inte är park. · Det har diskuterats hur man skulle kunna göra en

uppskattning av träd som försvunnit i samband med förtätningsprojekt. Exempel på Gubbängen som förtätats med drygt 1000 lägenheter de senaste 20 åren.

Personer i gruppen har tittat på Exploateringsnämndens Verksamhetsplan. Det framgår där exempel på hur kommunen får in pengar (försäljning av mark etc.). Det finns även mål om biologisk mångfald som skulle gå att använda i argumentationen för att värna naturmark.

Viss utblick har gjorts under året för att se hur andra i Naturskyddsföreningen arbetar med planfrågor. Även mindre omvärldsbevakning har skett med undersökning av miljöplanering i Tyskland.

Ängsgruppen

17 augusti: slåtter vid Ekudden ca 25 personer. Förutom slåtter så fick deltagarna bekanta sig med insekter och hur man kan inventera insekter i en miljö som Ekudden.

26 oktober: höststädning vid Ekudden.

I november träffades personer i Ängsgruppen för att prata om texter till nya skyltar vid Ekudden som berättar om de naturvårdsinsatser som gjorts där av Naturskyddsföreningen under många år.

Det diskuterades även att investera i nya liar nästkommande år då det kommer många till vår slåtter i augusti.

Anti scampi-gruppen

Antiscampi-gruppen har under året legat lågt vad gäller aktiviteter. Under hösten planerades ett eventuellt uppstartsmöte efter årsskiftet.

Styrelsen för Stockholms Naturskyddsförening i mars 2026

Anders Tranberg Erik Forsman Anky Enskog Ingrid Bergenudd Kristina Adolfsson

Ingrid Davstad Petra Zillén Marita Axelsson Shirvan Nuray Maria Matsson